

Asia: VN/26856/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi eduskunnalle uudeksi alueidenkäyttölaki

Lausunnonantajan lausunto. Lausuntopalautteen käsittelyn helpottamiseksi ympäristöministeriö pyytää, että lausunto jaotellaan lausuntopyynnössä ilmoitettujen väliotsikoiden mukaisesti.

Kommentit luvusta 1 Yleiset säännökset

RIL ry kiittää mahdollisuudesta lausua näkemyksensä esityksestä.

RIL ry. on valtakunnallinen puolueeton asiantuntijaorganisaatio, jonka tarkoituksena on edistää hyvää

suunnittelu-, rakentamis- ja ylläpitotapaa ja rakennusalan asiantuntijuuden kehittymistä Suomessa.

Vuonna 1934 perustetun järjestön jäsenistö koostuu yli 7000:sta rakennus-, yhdyskunta-, ympäristö- ja kiinteistöalan diplomi-insinööristä, tekniikan lisensiaatista ja tohtorista sekä teekkarista

RILin keskeiset näkemykset on esitetty tässä lausunnossa. Tarjoamme mielellämme

asiantuntemustamme käytettäväksi kokonaisvaltaisesti parhaan mahdollisen ratkaisun löytämiseksi asian jatkokehityksessä.

Kommentit luvusta 2 Viranomaisten tehtävät

Eri toimijoiden rooli alueidenkäytön toimivuuden, turvallisuuden ja kestävyys edistämisessä ei tarvitse mainintaa alueidenkäyttölaisissa yksityiskohtaisesti. Esimerkkinä Elinvoimakeskus.

Yleinen toteamus viranomaistoimijoiden yhteistoimintaan kannustamisesta riittää.

Alueidenkäyttölaki ei silloin vaatisi muutoksia toimijoiden roolien muuttuessa.

Jos toimijaa koskee vaatimuksia, on tilanne luonnollisesti toinen ja vaatii yksilöidyn maininnan. Erityisesti valmisteilla olevan rakennusvalvontauudistuksen odotettavissa olevat muutokset kannattaa ottaa huomioon jo tähän lakiesitykseen.

Kommentit luvusta 3 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

-

Kommentit luvusta 4 Maakuntakaava

-

Kommentit luvusta 5 Yleiskaava

33§ Kiellot yleiskaavaa laadittaessa

RIL kannattaa rakennuskiellon ja toimenpiderajoituksen määrääjän perusteltua lyhentämistä. Ehdotettu muutos on kannatettava, vaikka suurille kunnille mahdollisesti haastava toteuttaa ilman tehostamista.

34§ Yleiskaavan sisältövaatimukset

Vaatus luonnon monimuotoisuuden vaalimisesta on uusi ja perusteltu lisäys kaavassa huomioitavaksi. Samoin sään ääri-ilmiöihin varautumisesta on hyvä huomio.

Turvallisuuteen on kuitenkin viitattu vain yleisellä tasolla entiseen malliin. Kansallinen turvallisuus ja resilienssi olisi syytä ottaa huomioon jo yleiskaavoituksessa. RIL ehdottaa edellisiä lisättäväksi omaksi kohdaksi 11.

Kommentit luvusta 6 Asemakaava

49§ Kiellot asemakaavaa laadittaessa

Rakennus- ja toimenpidekiellon pituuden muutos on linjassa yleiskaavoitukseen ehdotetun muutoksen kanssa. Kiellon lyhentäminen nykyisestä on kannatettava.

62§ Asemakaavan ajanmukaisuuden arviointi

Suurissa kaupungeissa asemakaavan laadinta on nykyisellään varsin hidasta ja tarpeetonta kaavojen uudistaminen tulee välttää. Pykälään olisi selvyden vuoksi lisättävä sama vaatimus kuin 61§:ään koskien kaavan toteutumista merkittävältä osalta. RIL ehdottaa seuraavaa muotoilua:

Jos merkittävältä osalta toteutumaton asemakaava todetaan ...

Kommentit luvusta 7 Vähittäiskaupan suuryksiköitä koskevat erityiset säännökset

-

Kommentit luvusta 8 Tuulivoimarakentamista koskevat erityiset säännökset

68§ Tuulivoimarakentamista koskevan yleiskaavan erityiset sisältövaatimukset

Tuulivoiman etäisyyden asutukseen rajoittava esitys on RILin näkemyksen mukaan liian rajaava ja estää tehokkaasti tuulivoimarakentamista yhdistettynä vaatimukseen maakuntakaavan tuulivoimalle osoitetusta alueesta.

Maakuntakaavan uudistaminen on erittäin hidasta eikä rakentamisen kohteena olevan kunnalla olisi mahdollisuutta edistää tuulivoimatuotantoa. Nykyinen vaikutuksiin, eli melutasoon, perustuva etäisyysrajoitus on paremmin Suomen ilmastotavoitteita edistävä vaihtoehto. RIL ehdottaa pitäytymistä melutasoon perustuvassa etäisyysrajoituksessa.

Kommentit luvusta 9 Aurinkovoimarakentamista koskevat erityiset säännökset

Aurinkovoimarakentamisen tunnistaminen lakitasolla on hyvä uudistus.

70§ Yleiskaavan käyttö aurinkovoimalan rakentamisluvan perusteena

Yleiskaavan käyttö rakentamisluvan perusteena vaatii tarkennusta. RIL suosittelee vaikutusten arviointia, jonka jälkeen pykälään lisättäisiin perustelu ala-raja aurinkovoimalalle yleiskaavassa. Raja selventäisi sijoittamisluvalla toteutettavien aurinkovoimaloiden suuruutta ja selventäisi yleiskaavan käyttöä.

Kommentit luvusta 10 Ranta-alueita koskevat erityiset säännökset

-

Kommentit luvusta 11 Kaavoitusmenettely ja vaikutusten selvittäminen kaavaa laadittaessa

-

Kommentit luvusta 12 Asemakaavan ja yleiskaavan laatimisaloite ja asemakaavan ja yleiskaavan laatiminen yhteistyössä

90§ Asemaavan ja yleiskaavan laatimisaloite

Maanomistajan aloiteoikeus asemakaavan tai yleiskaavan laatimiseksi on uusi ja kannatettava uudistus.

Aloitteen käsittely neljän kuukauden kuluessa on mielestämme epäsuhtainen verrattuna rakennuslupien käsittelystä annettuihin määräaikoihin. Poikkeuksellisen vaativan rakennuslupan käsittelyaika on 6 kuukautta ja lupa käsitellään samaan tapaan monijäsenisessä toimielimessä.

Määräajan ylityksestä ei myöskään ole määritelty sanktiota, mikä on osoittautunut aikaisemmin huonoksi toimintamalliksi.

Koementit luvusta 13 Merialuesuunnittelu

-

Kommentit luvusta 14 Kansallinen kaupunkipuisto

-

Kommentit luvusta 15 Valtion rajat ylittävät ympäristövaikutukset

-

Kommentit luvusta 16 Pakkokeinot ja seuraamukset

-

Kommentit luvusta 17 Kaavan ja muun päätöksen tiedoksianto koskevat säännökset

-

Kommentit luvusta 18 Muutoksenhaku

-

Kommentit luvusta 19 Kaavan ja muun päätöksen tiedoksianto ja voimaantuloa koskevat säännökset

-

Kommentit luvusta 20 Erinäiset säännökset

-

Kommentit luvusta 21 Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset

-

Kommentit alueidenkäyttölain muuttamisesta (liitelaki, nimike muuttuu laiksi kaavojen toteuttamislainsiksi)

-

Kommentit rakentamislain muuttamisesta

-

Luonnos uudeksi alueidenkäyttöasetukseksi viimeistellään ja siitä pyydetään lausunnot syksyllä 2025. Jos haluatte jo nyt antaa siitä kommentteja niin voitte tehdä sen tässä.

-

Tähtikunnas Janne
RIL ry